

zmanjšamo tudi njihove obiske čebelnjaka. Snežna odeja je lahko smrtonosna past za čebele, ki jih lep dan izvabi na čistilni izlet. Čebele zmede bela bleščava, ki jo ustvari snežna

odeja, in se zaletijo vanjo. Če bomo sneg pred čebeljakom posuli s pepelom, žagovino ali lesnim prahom iz mizarске delavnice, bomo s tem marsikateri rešili življenje. ◆

80 let zaslužnega profesorja dr. Andreja Šaleharja

Nekaterim je dano, da še v poznih letih zavzeto delajo in ustvarjajo. Eden takšnih je Andrej Šalehar. Jubilant ni čebelar, vendar je prav, da ga zaradi njegovega prispevka slovenskemu čebelarstvu tudi čebelarji približe spoznamo.

Andrej Šalehar se je rodil 15. oktobra 1939 v Borovnici. Po osnovnem in srednjem šolanju je diplomiral na Biotehniški fakulteti, smer kmetijstvo. Zaposlil se je v Kmetijski zadruzi Vrhnik. Na priporočilo prof. ddr. Franca Ločniškarja, enega od očetov sedanjega Oddelka za zootehniko BF na Rodici, je strokovno pot leta 1963 začel na Farmi Ihan, kjer je ostal devet let. Na farmi je uvajal sodobne pasme prašičev in preizkušal križanja. Doktorat je zagovarjal leta 1971, naslednje leto je bil izvoljen za docenta in na Biotehniški fakulteti postal univerzitetni učitelj, leta 1977 je napredoval v izrednega, čez deset let pa v rednega profesorja prašičereje. Bil je tudi dekan fakultete. Kot soavtor je sodeloval pri sestavi prvega rejskega programa v prašičereji, vrsto let je vodil selekcijsko delo. Sodeloval je pri pripravi zootehniške zakonodaje in kot predsednik Sveta za živinorejo usmerjal strokovno oblikovanje rejskih programov, med drugim tudi prvega za kranjsko čebelo. Ves čas veliko piše, njegova bibliografija zajema več kot 1500 bibliografskih enot. Univerza v Ljubljani mu je leta 2000 za njegovo delo podelila častni naziv zaslužnega profesorja.

Po upokojitvi se je Andrej Šalehar posvetil raziskovanju zgodovinskih virov o slovenski živinoreji, genski banki in čebelarstvu. Poseben poudarek daje ohranjanju genskih virov naših domačih živali. **Čebelarstvo ga je posebej pritegnilo, saj večkrat poudarja, da je prav v bogatih in neraziskanih zgodovinskih virih o našem čebelarstvu našel delovni izziv.** K raziskovanju zgodovine našega čebelarstva je pritegnil sodelavce, zlasti Janeza Gregorija, čebelarja in prof. biol., in plod tega sodelovanja so **naslednje knjige:** *Obstoja pa ena pridna in utrjena čebela, taka je kranjska*, izdana leta 2011; *Georg/Jurij Jonke – črmošnjiški župnik in kranjski čebelar*, izdana leta 2012; *Pravila Petra Pavla Glavarja za čebelarstvo vrtnarsko šolo na Lanšprežu iz leta 1781*, izdana leta 2013; *Poučevanje čebelarstva na Kranjskem od Petra Pavla Glavarja (1768) in Antona Janše (1770) do Emila Rothschütza (1874)*, izdana leta 2014; *Slovenske čebelarske knjige in tiski do leta 1945 ter Čebelarska knjižnica Franca Jagra*, izdana leta 2014; *Prva slovenska čebelarska knjiga*, izdana leta 2016; *Čebelarska pisna zapuščina Petra Pavla Glavarja*, izdana leta 2017; *Kranjska čebela in čebelarji družine Rothschütz*, izdana leta 2018. Ob njegovem jubileju je pri založbi Buča d.o.o. izšla knjiga: **Anton Janša, prvi učitelj čebelarstva.**

Andrej Šalehar sam pove, da si jo je po letih vztrajnega iskanja in raziskovanja zaželel za rojstni dan, in se v predgovoru zahvali za milost, da lahko v 80. letu življenja piše o Antonu Janši. V knjigi je do sedaj najbolj celovito in dokumentirano opisal Janševo življenjsko pot od preprostega kmečkega mladeniča do prvega učitelja čebelarstva v prvi čebelarski šoli v habsburški monarhiji, njegov gorenjski čebelarski nauk in njegov vpliv na tedanje poučevanje in spodbujanje čebelarstva. Tudi v tej knjigi avtor na tedanji čas gleda širše in Janšev vzpon in ugled tesno poveže z delom njegovega sodobnika Petra Pavla Glavarja. **Knjiga je izjemen prispevek k poznavanju Antona Janše in njegove dobe ter koristna za utemeljevanje njegovega pomena za svetovno čebelarstvo in svetovni dan čebel, ki ga praznujemo prav na Janšev rojstni dan.** Polega tega je jubilant napisal več prispevkov o našem čebelarstvu. Vse navedeno je javno objavljeno na dLib.si. Sicer pa še naprej vztrajno raziskuje in piše in že napoveduje novo knjigo o pomembnem obdobju – prvi zlati dobi slovenskega čebelarstva.

Andrej Šalehar je kot soavtor sodeloval pri pripravi napisov na spominskih ploščah naslednjim čebelarjem: *Emilu Rothschützu*, leta 2011 nameščeni na mestni hiši v Višnji Gori; *Georgu-Juriju Jonkeju*, leta 2014 nameščeni na steni hiše kočevskih Nemcev v Občicah; *Petru Pavlu Glavarju*, leta 2015 nameščeni na steni kapele na Lanšprežu; *Jožefu Jeriču*, leta 2016 nameščeni na steni mežnarije na Gradišču nad Stično; *Antonu Janši*, leta 2019 nameščeni v Augartnu na Dunaju.

Avtor tega prispevka sem imel priložnost in čast z Andrejem Šaleharjem sodelovati pri nekaterih čebelarskih zadevah. V svojo pisarno na Rodici prihaja ob zgodnjih jutranjih urah, ko nas večina še počiva. Sprejel me je za sodelavca, čeprav mu v znanju ne sežem niti do kolen. Ne prestano išče in raziskuje, spodbuja in usmerja.

Naslovnica knjige Anton Janša, prvi učitelj čebelarstva

Spominska plošča Petru Pavlu Glavarju na Lanšprežu

Je pravi leksikon letnic in drugih podatkov. Vedno pa skromno pripomni, da nobeno delo ni povsem končano, ker se lahko najde še kaj novega. Andreju Šaleharju sem hvaležen za vse sodelovanje in prijateljsko naklonjenost.

Dela zasl. prof. dr. Andreja Šaleharja so v marsičem odkrila prava dejstva in razblinila »mite« o preteklosti našega

čebelarstva in znanih čebelarjev. Čebelarji smo mu lahko hvaležni, da raziskuje, zapisuje in objavlja o zgodovini našega čebelarstva, posebej ker bi sicer marsikaj ostalo neodkrito in morda za vedno pozabljeno. Ob njegovem jubileju mu zaželimo še veliko zdravih in delovnih let.

Anton Tomec

110 let Čebelarskega društva Grosuplje

Septembra 2019 je v Družbenem domu Grosuplje potekalo slovesno praznovanje ob 110-letnici ČD Grosuplje. Predsedniku Andreju Trontelju ter številnim članom ČD Grosuplje, ljubiteljem čebel, narave, zdravega okolja in slovenstva so se na slovesnem praznovanju pridružili tudi gostje: predsednik ČZS Boštjan Noč, podpredsednik ČZS Marko Alauf, predsednik RČZ Petra Pavla Glavarja Anton Koželj, direktorica zavoda Prijetno domače Maja Lampret ter predstavniki sosednjih ČD: Krka in Zagradec, Stična, Škofljica, Ig, Dobropolje, Straža-Dolenjske Toplice in Trebnje.

V nagovoru je predsednik ČD Grosuplje Andrej Trontelj dejal, da se je v vseh teh letih zamenjalo kar nekaj generacij čebelarjev, število članov pa se je nekoliko povečalo. Društvo šteje 115 članov. Leta 1979 smo zgradili čebelarski dom na Spodnjem Blatu. Ta je v letu 2019 praznoval svojih častitljivih 40 let. Redno sodelujemo na prireditvah in dogodkih, kot so Grosuplje v jeseni, Ekotržnica, Tradicionalni slovenski zajtrk. Vsako leto na drugo nedeljo v mesecu decembru v grosupeljski župnijski cerkvi skupaj z Župnijo Grosuplje organiziramo Ambroževo mašo za vse pokojne čebelarje, nazadnje tudi za našega dolgoletnega predsednika Janeza Žnidaršiča. V okviru društva prav tako organiziramo strokovna predavanja, nakupe sladkorja, čebelarske izlete in strokovne posvete. Na martinovo imamo tradicionalno Martinovo sejo, ki je namenjena tudi praznovanju članov, ki so dopolnili jubilejnih 70, 80 ali več let. S prapori obeležujemo pomembne dogodke ter dobro sodelujemo s sosednjimi društvi, z RČZ Petra Pavla Glavarja ter ČZS.

Praporščaki

Foto: Matej Možina

Pohvalimo se lahko tudi s svojo spletno stranjo <http://cd-grosuplje.si>. Predsednik Trontelj pa se je ob tej priložnosti spomnil tudi ustanovnega člana Franca Košaka, kateremu v čast podeljujemo bronasta, srebrna in zlata odličja. Kot je povedal, je bil uspešen velečebelar, ki je trgoval širom Evrope s čebelami in čebeljimi pridelki. Na njegovem posestvu, na katerem je tudi današnja mestna knjižnica, so potekali čebelarski tabori. Tja so prihajali čebelarji in čebelarke iz ožje in širše okolice na izobraževanje, trgovanje in družene. Dejavnosti, ki jih ima društvo danes, pa so na nek način tudi poklon njihovim prednikom, hkrati z njimi nadaljujemo čebelarsko tradicijo, na katero smo lahko vsi ponosni.

ČD Grosuplje so ob 110. obletnici čestitali tudi predsednik RČZ Petra Pavla Glavarja Anton Koželj ter podpredsednik in predsednik ČZS Marko Alauf in Boštjan Noč, ki sta tudi poudarila pomen slovenskih čebelarjev v svetu in ČD Grosuplje ob praznovanju 110. obletnice podelila častno diplomu ČZS. Predsednik pobratenega ČD Straža-Dolenjske Toplice pa je podaril spominsko sliko njihovega čebelarskega doma Podstenice. Slovesno praznovanje je bilo obogateno s pesmijo, glasbo in plesom, ob tej priložnosti pa so bila podeljena tudi priznanja zaslužnim čebelarjem.

Častno priznanje ČZS

Jana Roštan in ČD Grosuplje